

Jan Paweł II

Maria, wzór i ikona ludzkości : przemówienie do Akademii Papieskich : (Rzym, 7 listopada 1998)

Salvatoris Mater 1/2, 430-432

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

HOMILIAE ET ALLOCUTIONES

Przemówienie do Akademii Papieskich²
(Rzym, 7 listopada 1998)

Maria, wzór i ikona ludzkości

Księża Kardynałowie,
Panowie ambasadorzy,
Dostojni członkowie Akademii Papieskich,
Najdrożsi bracia i siostry!

[1168] 1. To trzecie publiczne posiedzenie Akademii Papieskich, zwołane w celu podkreślenia ich wkładu w humanizm chrześcijański, daje mi okazję ponownego spotkania się z wami. Dziękuję z całego serca wszystkim tu obecnym.

Pozdrawiam kardynała Paula Poupard, przewodniczącego Rady Koordynacyjnej Akademii Papieskich i dziękuję mu za miłe słowa przekazane mi w imieniu wszystkich. Pozdrawiam także księży Kardynałów, czcigodnych braci w biskupstwie, obecnych panów ambasadorów, księży, osoby konsekrowane oraz dostojnych członków Akademii Papieskich. Pozdrawiam wreszcie pana profesora Bruno Cagli, przewodniczącego Akademii Narodowej im. Świętej Cecylii i serdecznie pozdrawiam członków Chóru Młodzieżowego tej Akademii, kierowanego przez Maestro Martino Faggiani, którzy wspaniałym wykonaniem znanych utworów muzycznych inspirowanych miłością chrześcijańskiego ludu do Matki Najświętszej czynią to spotkanie jeszcze bardziej uroczystym.

2. A dzisiejsze posiedzenie poświęcone jest właśnie Maryi Dziewicy: Maryi - Ikonie i Wzorowi ludzkości odkupionej przez Chrystusa. Zwrócona na Nią uwaga ożywiana była także teologicznym wkładem uczonych myślicieli dotyczącym różnych aspektów Jej roli w historii zbawienia. Rzeczywiście, refleksja na temat człowieka, która rozwijała się przez wieki w różnych kulturach, doznała niezwykłego wzrostu dzięki porównaniu [1169] z tajemnicą Jezusa, Słowa Bożego, które stało się ciałem w łonie Maryi. Na nowym horyzoncie naszego poznania, otwartym przez Odkupienie, wyraźnie zarysowuje się rola Dziewicy Matki Bożej.

W liście do Galatów, św. Paweł pisze: „Gdy jednak nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z niewiasty, zrodzonego pod Prawem, aby wykupił tych, którzy podlegali Prawu, abyśmy mogli otrzymać przybrane synostwo” (Ga 4, 4-5). Słowa apostoła prowadzą nas do samego serca historii: w „pełni czasu”, Syn Boży narodził się z kobiety,

² „La Traccia” 19 (1998) nr 11, 1168-1170.

Maryi z Nazaretu, w sposób niepowtarzalny uczestniczki tajemnicy Słowa poprzez wydanie na świat, w czasie, Syna odwiecznie zrodzonego z Ojca.

Maryja jest córką narodu wybranego, a tym samym córką swojej kultury, ubogacanej przez tysiące lat spotkań ze Słowem Bożym: jest Niewiastą, która aktywnie uczestniczy w pierwszym cudzie Jezusa w Kanie, objawiając Jego chwałę (cfr. J 2, 1-12) i jest także obecna na Golgocie, gdzie zostaje wskazana jako Matka ukochanego ucznia i nasza Matka.

Ewangelie i Tradycja chrześcijańska uczą nas rozpoznawać w Niej „siedzibę”, w której historycznie dopełniło się Wcielenie. Od dwóch tysięcy lat życie Jezusa i głoszenie Dobrej Nowiny o zbawieniu mają subtelny wymiar maryjny. Dziewica Matka jest bliska sercom ludzi wszystkich czasów i wszystkich kultur, o czym świadczą arcydzieła ludzkiego geniuszu, rozkwitające w każdej z epok historii.

3. Dziewica przedstawiana jest przez Nowy Testament jako kobieta niezwykła w prostocie swego istnienia. Ojcowie Kościoła, nauczyciele duchowości chrześcijańskiej, oddali głos wspólnocie wiernych, naświetlając te prawdy, które dotyczą wyjątkowej specyfiki Maryi. Ona jest Theotokos, Bożą Rodzicielką (Deipara), Matką Bożą, którą Kościół darzy „specjalnym kultem” (*Lumen Gentium* 66).

U progu Wielkiego Jubileuszu Roku Dwutysięcznego mam przyjemność przypomnieć ogromny skarb miłości, kultu i sztuki w świadectwie Kościołów Wschodnich na przestrzeni dwóch tysięcy lat. Czciły one Najświętszą Maryję, *Theotokos*, także innymi wspaniałymi tytułami, jak *Panaghia*, Cała Święta; *Hiperagionorma*, Święta ponad wszelkie granice; *Platythera*, niezmierniona; *Odigitria*, ta, która wskazuje drogę; *Eleousa*, ta, która jest pełna miłosiernej czułości.

Wschodnia tradycja maryjna kontempluje, czci i wysławia Dziewicę, której ikony przypominają wszystkim, że Matka Boża jest wybranym obrazem ludzkości odkupionej przez Chrystusa. Kościoły Wschodu ofiarowują nam zatem w swym niezwykle bogatym dziedzictwie maryjnym nie tylko drogę ku ekumenizmowi, ale także wzór humanizmu chrześcijańskiego.

4. Jeżeli chodzi o Zachód, tam teologia, duchowość i sztuka, by czcić Matkę Bożą i aby podkreślić uniwersalny zasięg Jej duchowego macierzyństwa, sięgają do tajemnic Trójcy Przenajświętszej i wcielnego Słowa. Jej jedność z Chrystusem jest archetypem jedności Kościoła i poszczególnych chrześcijan ze Zbawcą. Rozmyślając nad tą jednością, uczniowie Pana szybko zrozumieli, że Najświętsza Maryja Panna jest pierwszą wśród odkupionych, jest doskonałym obrazem odkupienia. Błogosławiony Jan Duns Szkot, piewca Niepokalanego Poczęcia, napisał w związku z tym: „Jeśli więc Chrystus w sposób najdoskonalszy pogodził nas z Bogiem, zasłużył na to, by ta straszna kara została komuś odpuszczona. Mógł to uczynić wyłącznie na korzyść swojej Matki” (*Opus Oxoniense*, m, d. 3 q.1). Cieszę się, że Międzynarodowa Papieska Akademia Maryjna, a także Papieski Instytut Antonianum powołały do istnienia katedrę badań mariologicznych imienia tego wielkiego teologa.

Śladem Adhortacji Apostolskiej *Marialis Cultus* autorstwa mojego dośrodkowego poprzednika, Sługi Bożego Pawła VI, w Encyklice *Redemptoris*

Mater chciałem podkreślić zasadniczy związek, jaki istnieje między Maryją i Kościołem, uwydatniając Jej misję wewnątrz wspólnoty wiernych. W Adhortacji Apostolskiej *Mulieris dignitatem* przypomniałem następnie jak Maryja oświeca i wzbogaca humanizm chrześcijański, inspirowany Ewangelią, ponieważ, poza rozmaitymi aspektami „nowej ludzkości”, która w Niej się dokonała, uwydatnia godność i „geniusz” kobiety. Wybrana przez Boga w celu wypełnienia jego planu zbawienia, Maria pomaga nam zrozumieć misję kobiety w życiu Kościoła i w głoszeniu Ewangelii.

5. Drodzy bracia i siostry, przyjmując propozycję Rady Koordynacyjnej Akademii Papieskich, mam teraz przyjemność wręczyć nagrodę Akademii Papieskich pani doktor Deyanirze Flores Gonzales z Kostaryki za pracę z dziedziny mariologii, zatytułowaną: „La Virgen Maria al pie de la cruz (J 19, 25-27) en Ruperto de Deutz”, przedstawioną przez Papieski Wydział Teologiczny Marianum. [1170] Jako wyraz uznania z przyjemnością przekazuję także medal papieski dla dwojga absolwentów: pani Marielle Lamy, Francuzce, za pracę „Le culte marial entre doctrine et dévotion: étapes et enjeux de la controverse de l’Immaculée Conception au Moyen Age (XIIe - XVe siècles)”, przedstawioną na Uniwersytecie Paris X Nanterre, oraz ojcu Johannesowi Schneiderowi, austriackiemu franciszkaninowi, za pracę „Virgo Ecclesia facta: la presenza di Maria nel Crocifisso di San Damiano e nell’Officium Passionis di San Francesco d’Assisi”, prezentowaną w Papieskim Instytucie Antonianum w Rzymie.

6. Jak wiadomo, Nagroda Akademii Papieskich, ustanowiona dwa lata temu, ma na celu zachęcenie młodzieży akademickiej, artystów i instytucje do wkładu w rozwój nauk religijnych, humanizmu chrześcijańskiego i jego wyrazu artystycznego. W szczególności pragnę także wyrazić życzenia, aby odnowione zaangażowanie naukowców w badania mariologiczne mogło uwydatnić te cechy humanizmu zapłodnionego przez Ducha łaski, których Wzorem i Ikoną jest Najświętsza Maryja Panna.

Z całego serca przekazuję wam, waszym rodzinom i tym, którzy są wam drodzy, specjalne Błogosławieństwo Apostolskie.